

SZERKESZTŐSÉG:
 BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELEDE-UTCA 8.
 Telefon száma 55-88.
 SZERKESZTŐK: NEM KÜLDÖNK VISSZA.
 CSKE SERMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
 Félre postán v. helyben hához hordva.
 Egy évre . . . 20 frt. | Egy negyedévre . . . 5 frt.
 Egy fél évre . . . 10 frt. | Egy hónapra . . . 1 frt. 50 kr.
 Kiszámlázás: 3 hónap Nemzetországba 6 frt 70 kr.
 Francia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországba, Svájc-, Románia- és Szerbia-ba, valamint az Amerikai Egyesült Államokba, melyek a postai mértékben tartoznak, negyedévre 2 frt 30 kr.
 Egy szám ára 6 kr.

EGYETÉRTÉS

Csávolszky Lajos
 tulajdonos és felelős szerkesztő.

Kossuth Ferencz
 főmunkatársa.

KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELEDE-UTCA 8.
 Telefon száma 51-66.
 HIRDETESEKET ES NYILTERBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVEZŐ KIADÓHIVATAL.
PÁRISBAN főgyműnkünkkel:
 John F. Jones & Co. 21 bis, Faub. Montmartre, Frankfortban a M: Dabe G. L. & Tarsa.
Bécsben: Danneberg I., I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukas M. utódi. I., Wollzeile Nr. 6-8. Haasenstein & Vogler, I. Wallzeile Nr. 10. Mosse Rudolf Seilerstr. Nr. 2. Oppelk A., Stubenbastei Nr. 2. Schalk Henric, I. Wollzeile Nr. 14.
 és valamennyi hirdetőiroda.

Közjogi helyzetünk és a függetlenségi párt.

Az alábbi nagyrészt cikkeket, melyek azt a kérdést fejtegetik, miként foglaljon állást a függetlenségi és 48-as párt a közlünk és Ausztria között fennálló kérdések újabb tárgyalása alkalmával — a függetlenségi párt egy régi tagja írta, ki a párt életében hosszú időn át vezérszerepet vitt.

Czél szerűnek tartanám, hogy a függetlenségi és 48-as párt minél előbb megállapodásra jusson arra nézve, hogy miként kíván állást foglalni az Ausztriához való viszonyra vonatkozó kérdések újabb tárgyalása alkalmával. Nem szükséges erre nézve bevárni akár a lajtantuli állapotok további fejleményeit, akár azon konkrét javaslatokat, melyekkel a kormány előállni fog: olynemű megállapodásra, melyet javasolni bátor leszek, mindkét tekintetben eléggé tájékozottak lehetünk. Ausztriában a beállott helyzet további fejleményei kiszámíthatlanok, ránk nézve különös fontossággal bír az, hogy ott, mint felreismertethető észlelhető, maguk a népek arra az ugynevezett teljes alkotmányosságra kevés sulyt fektetnek: ily féllé fentartani és kezelni közös ügyeket annyit, mint azokat a többé-kevésbé leplezett, esetleg a leplezetlen abszolútizmusnak kiszolgáltatni. Saját kormányunk és pártjának intencióit illetőleg nem kételkedhetünk abban, hogy minden áron fenn akarja tartani a status quot, a közös vámtérletet és közös hadügyet, megkísérlelheti eljárásnak jogi fizikokkal s zavaros helyzet előidézéseivel való leplezést, de a dolog lényegére nézve nem fog visszariadni jogfeladástól és az ország megkötésitől sem.

Nem tartom szükségesnek a kormány előterjesztésének bevárását azért sem, mert nem tartanám helyesnek, hogy saját állásfoglalásunk, határozati javaslatunk, ellenindítványaink fogalmazására nézve azoknak az előterjesztéseknek minőségétől vegyük az irányadást, szorosan azoknak keretében mozogjunk. Ha ezt tesszük, ki leszünk tétre annak, hogy utvesztőnk és hamis helyzetbe jutunk, hogy fellepésünk a kellő világosság és határozottság színét nélkülözi.

Vegyük például azon esetet, hogy a magyar kormány a meghozott törvény értelmében az állandó szabályozásra vonatkozó javaslatok előterjesztésére lép utalva. Ez esetben mellőzhető lesz az 1867. XII. t.-cz. revíziója, mely revízióval azonban a kormány az osztrák alkotmányosságra vonatkozó ugynevezett garanciális szakaszoknak, nevezetesen a 68. §-nak módosítására fog szorítkozni, teljesen érintetlenül hagyván s a vita keretéből kizárván azokat a szorosabb értelemben vett közösügyeket, melyeknek közösége az 1867. XII. t.-cz. szerinti a practica sanctióból folyik. Micsoda helyzetbe jut a függetlenségi párt, ha arra szorítkozik, hogy ily alapon, ily keretben fogadjon el a vitát? Állást foglaljon a revízió ellen, sértetlenül akarja fenntartani azt az 1867. XII. törvénycikket, melynek eltörlését hangoztatta harmincz éven át?

Magának a revízióknak ténye ellen a függetlenségi pártnak kifogása nem lehet. Mi soha sem tekintettük oly szentségnek a közösügyes rendszert, melyhez nyulni nem szabad, sőt eltörlésmi kívántuk állandóan az 1867. XII. törvényt meghozatalától fogva. Ugy kell vennünk a revízió szükségességét választ, mint nagy elégtelét, küzdelmünk helyes voltának fényes igazolását. A revízió szükségése által be bizonyította, mennyire tévedtek azok, kik úgy tekintették a 67-iki művet, mint a bölcsesség kövének, a kör négyzetgöztetésének feltalálását; be van bizonyítva, hogy az Ausztriával való jó viszony megállapítására ez is csak oly kísérlet volt, mint a többi, mely a századok lefolyása alatt tételt, avortált ép úgy, mint a többi. Ha maga a revízió ellen foglalnánk állást s a parlamentben aként volna felállítva a kérdés, hogy a szabadelvű párt akarja, mi pedig ellenezzük a revíziót, ez által elesnek attól, hogy elégtelést szolgáltatassunk magunknak a közösügyi rendszer eltörlésére irányított akciónkért, következtelenlegbe esnénk, miután eddig eltörlésmi, most pedig érintetlenül fentartani akarjuk az 1867. XII. törvényt.

Azokért az ausztriai alkotmányosságra vonatkozó ugynevezett garanciális intézkedésekért különösen lándzsát törni sem lehet a függetlenségi pártnak feladata. Két alakban fordul elő az 1867. XII. szövegében ama garanciális feltétel, az osztrák alkotmányosság; az egyik így hangzik: „Ö felsége alkotmányos jogokkal ruházta fel többi országait is”; a másik pedig a teljes alkotmányosságról szóló ismeretes passzus. Vajlik meg az igazat, ezek a kifejezések inkább publicisztikai frázisok, vagy hát

mondjuk alkotmányjogi fogalmak, de oly szorosan körülírt dolgot, hogy mint kézzelfogható feltétel döntően a felett, vajjon áll-e a vásár vagy sem, nem képezhetnek. Ha a lajtantulikat egyebet sem kaptak volna, mint a tartományi Landtagokat, akkor sem lehetne tagadni, hogy „ö felsége alkotmányos jogokkal ruházta fel többi országait”, viszont nem lehet helyesen állítani, bár ez a fizikó harmincz év óta el van fogadva, hogy akár a Reichsrath, különösen a maga 14. §-ával, akár a magyar országgyűlés, a teljes alkotmányosságot képviseli, miután se egyik, se másik nem határoz a külügy, hadügy és az ezzel kapcsolatos pénzügy fölött. De továbbá bebizonyult az idők folyamában, hogy a harminczas és negyvenes éveknek azon egyik vezérszemje, hogy az Ausztriában is behozandó alkotmányosság volna Magyarország korszerű haladásának s függetlensége fentartásának is egyik főgaranciája, illuzió volt. Garancia lehetett arra nézve, hogy a szent szövetség és Metternich-féle buta reakció eltűnt, de állami függetlenségünk biztosítása tekintetében nem csak hogy semmit sem nyertünk, sőt a közös birodalmi alkotmány újdon keletkezett formájában még egy újabb veszedelem járult ránk. Az anyagi érdekek, nevezetesen a vámtérlet tekintetében helyzetünk határozottan rosszabb lett. Ha az örökös tartományoknak nem volna beleszólásuk, az udvar belátva azt, hogy Magyarország ipar nélkül többé meg nem élhet, beleegyezhetné a vámvizonyok megfelelő változtatásába, de miután most már, mint az 1867. XII. t.-cz. mondja: „Ö felsége többi országainak beleszólását nem mellőzheti”, a népek közt van élére állítva az enyém és tied kérdése úgy, hogy köztük idézheti elő a legadázabb összeütkezt.

Nem szabad ismét belemennünk a tárgynak olynemű kezelésébe, mely szerint az 1867. XII. t.-cz. intézkedési két csoportra osztassanak s a revízió szempontjából különböző konszideráció alá essenek. Egyik csoport a most specifice közös ügyeknek mondott kül- és hadügy, melyekből a kvóta és a delegáció reacceltál, másik csoport a törvény elnevezése szerint a kereskedelmi ügyek, melyekre nézve a nemzetközi egyezkedés van stípulálva, de ki van mondva, hogy czélszerű a közös intézkedés és imperativa van mondva, hogy „szövetség lesz kötéendő.” Nem szabad belenyugodnunk abba, mint az a decemberi nagy vita alkalmával tényleg megtörtént, hogy most csak az egyik, tudniillik a második csoportról van szó, mert ezzel hallgatag beismerést tanusítjuk annak, mi az 1867. XII. t.-cz. sarkalatos fallécziája, hogy tudniillik a külügy és hadügy közösége a practica sanctióból folyik. De még egyebnek is beismerését, annak a gonosz ferdítésnek tudniillik, hogy az 1867. XII. t.-cz. tartalma, különösen a külügy és hadügyre vonatkozó része kétoldalú szerződés, melynek egyoldalú felbontani nem lehet. Tudvalevő dolog, hogy a párt az ily felfogástól nagyon távol áll, de mert ezeket az ügyeket a vitába nem vonta, kétes világlátásba jutott s ez állásfoglalásának gyengítésére szolgált.

Azoknak, kik maguk is elismerik a revízió szükségességét, meg kell mondanunk, hogy ezen beismerésnek le kell vonni összes következményeit. Ausztria helyzetéből, mely a revízió szükségességé voltára nézve a döntő momentumot képezi, nemcsak az következik, hogy velök a kereskedelmi ügyekre nézve az 1867. XII. törvénycikkből kontempáltnál módon, mindennemű anyagi érdekeinknek közös kezelésében való összebonyolításával szövetkezni nem lehet, de ép úgy, sőt még sokkal inkább következnék az is, hogy nem lehet közösen intézkedni a külügy, hadügy és ezzel kapcsolatos pénzügyre nézve sem. Az 1867. XII. t.-cz. elszámlálván azon ügyeket, melyeknek közösége állítólag a practica sanctióból folyik, a 23. §-ban következőleg szól: „a mi a fentebb körülírt tárgyak kezelését illeti: az e részben ezeltört törvényesen fennállót módok megválasztását szorosan véve nem a practica sanctióban megállapított kötelezettségekből foly, hanem a helyzetnek azon változása, mely a fentebbi 5. pont alatt elmondott (hogy tudniillik alkotmányos jogokkal lettek felruházva a többi országok) teszi azt czélszerűvé.” Tehát az osztrák alkotmányosság éppen specifice vonatkozik a szorosabb értelemben vett közösügyekre. Ezeknél valóságos conditio sine qua non a közös kezelésre nézve; nagyobb mértékben az, mint a közösügyek másik csoportja, a kereskedelmi ügyekre nézve, mert hiszen, ha nem is olynemű összebonyolítását minden gazdasági kérdéseknek, mint 1867-ben történt, de vám- és

kereskedelmi szerződéseket nemzetközi uton lehet kötni bárkivel, akár a vörös indiánokkal is. Ellenben nem is lehet elképzelni, miként volnának a közösügyek másként, mint teljesen abszolút módon kezelhetők, ha Ausztriában nem volna életben az ugynevezett teljes alkotmányosság, vagyis a közös Reichsrath. Eddig még nem volt teljes felakadás, mert a delegáció már a Reichsrath bomlása előtt meg volt választva, bár kellő háttérrel, melyben gyökerezik, Ausztriában voltaképpen már nincs; a kvótát ideiglenesen az egyszer elintézte a fejedelmi arbitrage, a véderőtörvény módosítása nincs napirenden. De miként lenne mindaz jövöre, állandóan? A delegáció megalkotása járna aránylag legkevésbé nehezéssel, delegátusokat lehetne állítani a federalizmus behozatalának esetében az egyes Landtagok által. Nehézségek akkor is fordulhatnak elő, csak egy Kronland ne akarjon választani, vagy késsék el a választással, csonka az osztrák s vele az egész delegáció, működésében zavar támad mindenestre. Nehézség az is, hogy a delegáció által megszavazott összegeket minden egyes Kronland budgetjébe külön kell felvenni, kivétel, behajtásról intézkedni. De ha ezek csak nehézségek, a kvóta és a véderőtörvény iránti intézkedés már kivihetlenségbe ütközik. A kvótára nézve normatívumnak kellene megállapítani, miként oszljék fel az egyes országokra a tulsó Reichshálte illetősége, állandóan, vagy az is időről-időre, de miként alkudozik azután a monarchia két állama a kvóta felett? Tizenkét Landtaggal alkudozunk? Kivihetetlen volna más mód, mint a fejedelmi arbitrium állandósítása itt is, ott is abszolútizmus a pénzügy egyik fontos részlete körül. Ép oly kivihetetlen minden alkotmányos intézkedés a véderőtörvény fenntartása vagy módosítása körül. Az 1867-iki kiegyezés impulzusa mellett ebben ép oly kevéssé volt eddig fennakadás, mint a kvótánál, egész mostanig; jövöre, miután az 1867-iki rendelkezés vitális ereje megfoghatkozott, a kvótánál már is, a véderőtörvény körül okvetlen nagy nehézségek fordulhatnak elő a teljes alkotmányosság mellett is, de tizenkét Landtaggal állapítani meg ily törvényes dispoziciókat — nem hiszem, hogy volna valaki, a ki ezt lehetségesnek találhatná.

Mindezeknél fogva oda terjed véleményem, hogy a függetlenségi és 48-as pártnak önállóan, saját iniciatívájából kell állást foglalnia, mielőtt az Ausztriával való viszonyok ismét napirendre kerülnek. Saját elvei, saját eddig folytatott szerepe és mint kiindulási pont az Ausztria közviszonyaiban beállott nagy horderejű körülmények legyenek irányadók és nem az, mit fog előterjeszteni és miként fogja formulálni a kormány a magajavaslatát. Mielőtt érdemleges tárgyalás alá kerülnek a Magyarország és Ausztria közt fennálló ügyek, terjesztessék elő a párt részéről formaszerinti ellenindítványt az 1867. XII. t.-czikl eltörlésére s a Magyarország és Ausztria közti viszonyok a personal unió alapján való rendezése.

Egy ilyen indítvány megtételére elérkezett az idők teljessége. Nem tettük eddig, mert jól tudtuk, hogy egy olyan organikus, az államélet összes viszonyait felkaroló berendezést, milyen az 1867-iki mű volt, máttól holnapra felforgatni nem lehet; állandóan hangoztattuk véleményünket az 1867. XII. t.-czikl felül, de azt, hogy eltörlését a bizonyos leszavaztatás kilitásával formaszerinti indítványozzuk, czéla vezető taktikának nem tartottuk. Most itt van az ideje, mert az Ausztriában beállott viszonyoknál fogva az 1867. XII. t.-cziklnek a maga teljességében való fenntartása tényleg lehetetlenné vált, a revízió, a módosítás szükségé el van ismervé. Mi azonban nem a revíziót, nevezetesen az emleltét tárgyaljuk indokoltan. 1867-ben a nemzet beleegyzett abba, hogy önrendelkezési jogának gyakorlatában korlátozva legyen, beleegyzett részben azért, mert azzal volt megbízható, hogy ha nem intézkedhetik is önállóan az államélet legfontosabb funkciói körül, biztosítva van arra nézve, hogy ezek az ügyek az ő hozzájárulásával s mindenestre alkotmányosan fognak kezelteni s így azoktól a szenvedésektől, melyeket a nemzetnek az osztrák abszolútizmus rendszer okozott, jövöre mentve marad. Hát ez haszalan reménykedésnek bizonyult be a lefolyt három évized alatt. Az állítólag a practica sanctióból folyó közös ügyekre nézve láttuk mit ér a delegáció intézménye; láttuk, hogy az ugynevezett kereskedelmi ügyekre vagyis összes anyagi érdekeinkre nézve micsoda értékkel bírnak azok az osztrák alkotmányosságra vonatkozó ugynevezett garanciális intézkedések. Semmisenk bizo-

nyult erejük az első próbára tétel alkalmával. Ime beállott a 68-ik §. esete s azért a mit az 58-ik §. rendel, be nem következett. A vám- és egyéb kereskedelmi ügyekre nézve a kiegyezés nem sikerült, a határidő lejárt s azért magyar vámvonal nincs, sem egyéb önálló intézkedés. Egész gyarlóságában áll előttünk az 1867-iki rendelkezés müve; világosan áll előttünk, hogy oly nagy dolognak kivívása, mint a külön vámtérlet, csak nagyobb erőfeszítésnek lehet eredménye, §§-ok alkalmazása erre nem elégséges; világosan áll előttünk, hogy azon eminens jog, melyet a vámvonal felállítására nézve Deák oly pozitívással tett le az 58-ik §-ba, csak oly irrott malaszt, mint annyi más, mely le van rakva a Corpus jurisban; sőt valószínű most már, hogy Deák, a ki dacára saját ifjabbkor tradícióinak az osztrák alkotmányosság értékére nézve alig hunyhathott szemet az újabb kor tapasztalatai előtt, csakis a keserű labdacsől akarta vele megaranyozni, csakis ürügyül használta fel az osztrák alkotmányosságot arra, hogy új közösügyi rendszerét plauzibilisebbé tegye.

De ha mind e mellett is volnának még mindig olyanok, kik ama közös alkotmány kezelésnek értékét tulajdonítanak, ezen reménykedésnek is vége van, mert nagyon is megvan annak a lehetősége, hogy Ausztriában abszolút kormányrendszer lép életbe, vagy életbe lépnek oly intézkedések, melyeknek lehet bizonyos alkotmányos színezetük, de az ugynevezett teljes alkotmányosságnál nagyon távol állanak; sőt léphetnek életbe ott oly alkotmányos formák is, nevezetesen a federalizmus, hogy e mellett az Ausztriához való szoros kapcsolat és a velük való gyakori érintkezés még veszélyesebbé válhatik, mintha ott a régi abszolútizmus szerkezete állana fenn. Általában a Verstärkter Reichsrath, az októberi diploma, a februári pátens, a delegációk hazájában az alkotmányosságnak oly csodabogarai jöhetnek még felszínre, melyekkel mi ezeréves alkotmányunk és a nemzet vérebé átment alkotmányos érzület mellett magunk megtagadásra és lealkázásra nélkül közösségre nem vállalkozhatunk. De ki is volna képes oly formákat kitalálni, melyek mellett félig-meddig elfogadható, nyugalmas és tisztességes közösügyi összeköttetésbe tudnánk lépni Ausztriával minden eshetőségek közt, melyet az ottani viszonyoknak beláthatlan fejleményei létrehozhatnak. Eine Monarchie auf Kündigung — mondták nekünk, most már visszamondatajuk mi. Ha a szíami írekek egyikét éri bármí nyavalya, végig szenvedjük hűségese? Megörökítsük mi is magunknál a legfőbb állami ügyek körül az anarchiát, örökös alkudozásoknak, kompromisszumoknak, provizóriumoknak, exlex állapotoknak legyünk kitéve?

Ennek a gordiusi csomónak kibonyolításával mi nem vesződhettünk, ketté kell vágni a personal unió behozatalával.

A kik oly nagyra tartják hazánknak konzolidált állapotát, a kik oly sokat emlegetik, hogy Magyarországnak mindenek felett álló szerepe a monarchia nagyhatalmi állása mellett való örüllás, tartózkodjanak attól, hogy a másik Reichshálte állapotaink khaoszába bele rászanak, hadd maradjanak fenn legalább ebben a félfben rendezett állapotok. Ha nem elég saját érdekünk arra, hogy itt stabilis és normális állapotot tartsunk fenn, tekintsek az egész monarchia érdekét, mely azt parancsolja, hogy ha az egészben nem lehet, legalább egyik félfben legyenek csakugyan konzolidált és rendezett viszonyok.

Ha nincs elegendő érzékük a nemzeti szabadság iránt, van talán még az iránt, bár sokat vétkeztek már és sok tekintetben az ellen is, hogy az 1867-iki kiegyezés fővíványára, a dualizmus, fentartassék. Ennek fennmaradásához van köteve a nálunk uralgó pártnak hatalmi állása is. Minél inkább kidomborodnak országos függetlenségünk, minél tisztábbak és élésebbek a monarchia két félf elválasztó határvonalak, annál biztosabb a tér, annál hatóságosabb a szerep, melyet itt egy az országot megnyergelő uralgó pártnak gyakorolnia lehet. Óvakodjanak pártérdéktől és attól, hogy hazánk ügyeit az Ausztria ügyeivel még jobban összekeverjék, összebonyolítsák. Mert arra ne gondoljanak, hogy megfordítva a történelmet, majd mi fogunk halászni az osztrák zavarok vizében, arra ne gondoljanak — pedig van ám nálunk ehez is elég naivitás és önhittség, — hogy majd a magyarság veszi át a monarchiában a vezérletet, mert ezzel biztosan törököt fogtunk. Clara pacta boni amici; ám boldoguljanak odaát a mint tudnak, a mi feladatunk annál távolabbi tartani tőlük magunkat, minél inkább bonyolódna össze odaát a közviszonyok.

Pengettek már az utolsó nagy vita alkalmával bizonyos frázisokat, melyeknek az a rendeltetésük, hogy a következő nagy vitában a damokles-kardként fejkül fölött függő újabb jogfeladással döntő érvekkül szerepeljenek. Azt fogják mondani, hogy nekünk éppen most kell bebizonyítani, hogy politikailag érett és rendíthetetlenül lojális nemzet vagyunk, fenn kell tartani a tekintetben régebben s újabbban szerzett reputációnt, s mint Apponyi mondá, a kísérés kelyhét el kell távolítani ajkainktól. Ha az odaát dulakodó elemek előtt nincs semmi szent, ha ők annyira megfelelkeznek mindennél, hogy az eddigi vezérlő németégség Wacht am Rhein-t éneklí s a többiekkel együtt a nyelvrevelést mellett a Magyarország való kiegyezésre jóformán nem is hederít, hát, — mondják — legyünk mi az okosabbak. Hát igen, az okosabb enged. A monarchia egységének és nagyhatalmi állásának érdekében hozunk pénzben és nemzeti jogokban áldozatokat. Hozunk újabb áldozatokat abban a tekintetben, hogy külügy, hadügy s ezzel járó pénzügy és a kereskedelmi ügyek abszolútisztízte kezeltessek s ezzel az, a mire a hatalom oly régóta áhítozik, tényleg megvalósuljon. Mert azok fölött akhaktikus osztrák viszonyok fölött, ha fennmarad is az alkotmányosság valamely simulacruma, az abszolútizmus okvetlen kifogja terjeszteni a maga szárnyait éppen ezen főfő állami ügyek kezelése körül, azért veszi föltűnő egységességgel ezeket a dolgokat. A monarchia egysége csak így tartható fenn s vele együtt nagyhatalmi állása csak így maradhat rendületes; e nagy cél kedvéért, mely ránk nézve is első sorban álló létérdek, nekünk is meg kell hozni a szükséges áldozatokat — ide fogunk kilyukadni ama frázisokkal.

A kísértés kelyhe! Hát ezzel szemben feltehetjük azt a kérdést, hogy mit nyertünk a híres Moriamurral, mit nyert a nemzet azaz, hogy I. Napoleon fölívását teljesen hallgatással mellőzte, de mit nyert azzal a nagy mérséklettel is, melyet Deák Ferencz 1866-ban tanusított. Az eféle jó magaviseletért juttattak hébe-korba olesó dícséretet, de a nemzetek realis értékét nem az éfélek, hanem a szerint mérlegelt a világl, milyen erőnyilatkozatokat lát egy nemzet életében felmerülni, legyen az bármilyen és turbulens erőnek nyilatkozata. A nagylelkűség ne legyen az erő és vállalkozó szellem hiányának takarója. Nagylelkűség ám gyakoroljon, a ki képes rá saját rovására, de nem a nemzetére; a bölcsesség pedig nemcsak abban áll, hogy minden felcsillámzó jó esély után meggondolatlanul ne futkosunk, de abban is, hogy a jó alkalmat kihasználatlanul el ne szalasszuk, hanem a kinalkozó szerencsét két fülénél fogva ragadjuk meg.

Indokolni kívánom pár szóval, miért tartom czélszerűnek, hogy a beadandó ellenindítványban a personal unio expressis verbis ben foglaltassék és kellőleg kidomborítottassék. A függetlenségi párt 1874-ben alkudozások kiadott programjában mellőzte a personal uniót s lehetnek még most is tagjai közt olyanok, kik e szótól idegenkednek. Tisztelem ezen skrupulusokat, magam is mindenkor azokkal voltam kongenialitásban, kik azokban osztóznak, most mégis egyetlen, de fontos oknál fogva szükségesnek tartom, hogy ama szót alkalmazzuk, sőt hangsúlyozzuk. A personal unio egy oly ismeretes fogalom és kifejezés, mely teljesen érthetővé és világossá teszi Ausztria és Európa előtt, mi az, a mi a magyar parlamentben forma szerint indítványozva lett. Hiában fogalmaznók bármí korrektségű indítványunkat, még az sem, hogy benne lesz az, hogy „az 1867. XII. t.-cz. eltörlésmé”, világosság s általános megérthetőség tekintetében a personal unio formulájával nem vetélkedhetik.

Az a kérdés, micsoda eredményt lehetne várni az itt ajánlott állásfoglalástól. Hogy egyelőre sorunk a leszavaztatás, s felől kétség természetesen nem lehet; a kérdés az, lehetne-e ekként kedvezőbb eredményt várni, mint bármí másnemű állásfoglalástól. A mult év végén nagy tervekkel lépett a párt akciába, mi lett az eredmény és miért lett ilyen, részletezni nem akarom. A felől, hogy a legszűkebb határig vitt ismételt obstrukcióval sem vihettünk ki egyebet, mint az anarchikus helyzetnek ideig-óráig meghosszabbítását, azt hiszem kiszabott keretben mozogva, nevezetesen az ugynevezett garanciális paragrafusok védelmére kelve s így az 1867. XII. törvény megvédelmését vállalva magunkra, hamis, sőt kértelmező szerepe és helyzetbe kárhoztatva talánok magunkat. Ez volna a lehető legregényesebb szereplés. Ellenben

Enyikegy Gábor az előadó javaslattal szemben... Dr. Vig Viktor előadja Enyikegy indítványát.

Dr. Wellisch Lajos arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

mégis lopnak. Hiába enuncziálnak itt tilalmakat... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

ben tölönnek össze-vissza, zavarják a házrendet... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

3. Mutassa ki, mily lélekszám szerint fizetnek az egyházak... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

A költségvetés elveteli Enyikegy indítványát... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

VIDEK.

* Temesvári botránkok. Temesvárról, Délmagyarország virágzó s a magyarság szempontjából ki...

A reformátusok konventje. — Az Egyetértés tudósítójától. — Negyedik nap.

A magyar reformátusok konventje ma tartotta ebben az ülészkabban utolsó ülését.

Nagy korszakalkotó intézkedéseket nem tett ez a konvent, de mégis nagyfontosságú határozatokat hozott.

A jövő zsinat tehát ennek az ügynek a tárgyalása elől nem térhet ki, mint a legközelebbi budapesti zsinat kitért, mely sehogyse volt reá birtalható.

A konvent mai közlésén teljes számmal voltak jelen a képviselők. Ott voltak a többiek között: Szilágyi Dezso, Darányi Ignác, gróf Tisza István, gróf Degenfeld József, Karap Ferenc, Dókus Ernő, Bernáth Elemér stb.

A konvent mai közlésén teljes számmal voltak jelen a képviselők. Ott voltak a többiek között: Szilágyi Dezso, Darányi Ignác, gróf Tisza István, gróf Degenfeld József, Karap Ferenc, Dókus Ernő, Bernáth Elemér stb.

A konvent mai közlésén teljes számmal voltak jelen a képviselők. Ott voltak a többiek között: Szilágyi Dezso, Darányi Ignác, gróf Tisza István, gróf Degenfeld József, Karap Ferenc, Dókus Ernő, Bernáth Elemér stb.

A konvent mai közlésén teljes számmal voltak jelen a képviselők. Ott voltak a többiek között: Szilágyi Dezso, Darányi Ignác, gróf Tisza István, gróf Degenfeld József, Karap Ferenc, Dókus Ernő, Bernáth Elemér stb.

A konvent mai közlésén teljes számmal voltak jelen a képviselők. Ott voltak a többiek között: Szilágyi Dezso, Darányi Ignác, gróf Tisza István, gróf Degenfeld József, Karap Ferenc, Dókus Ernő, Bernáth Elemér stb.

A konvent mai közlésén teljes számmal voltak jelen a képviselők. Ott voltak a többiek között: Szilágyi Dezso, Darányi Ignác, gróf Tisza István, gróf Degenfeld József, Karap Ferenc, Dókus Ernő, Bernáth Elemér stb.

REKVIEM.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

REGI FOLT. — ELBESZÉLÉS. — Ista MOLNÁR GYULA. — Miért? — Mert alkalmat nyújtott arra, hogy néhány percig egyedül beszélhessek magával.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd... Dr. Kenedi Géza arról szól, mi minden beszéd.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

A péncziárakról. A londoni péncziárca beállott könnyebbül... A kínai kölcsön... Budapesti péncziárca...

Reposé kápiszta új... Kéles... Matáridőszület... Szokványbuzza tavaszra... Szokványbuzza május-júniusra...

Magánhajók forgalma... Budapestre érkezett... BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE... BÉCS, márc. 28. (Az Egyetértés távirata)...

Prága, márc. 28. Nyerszevűkór készre Auszgiában... Hamburg, márc. 28. Nyerszevűkór márciusra... Páris, márc. 28. Buzza, liszt szállár, olaj nyugodt...

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK. Márhavásár. (Bécs. St. Marx), márc. 28. (Távírt.) A mai rész...

Napirend: 1898. március 29. Napár: Kedd, márc. 29. Róm. kath. Czirill. - Prot.: Euzsziás...

Déli tőzsde. A déli tőzsde a szilárd iránnyal folytatásával nyit meg... Szokványbuzza tavaszra... Szokványbuzza május-júniusra...

Déli tőzsde. A déli tőzsde a szilárd iránnyal folytatásával nyit meg... Szokványbuzza tavaszra... Szokványbuzza május-júniusra...

Déli tőzsde. A déli tőzsde a szilárd iránnyal folytatásával nyit meg... Szokványbuzza tavaszra... Szokványbuzza május-júniusra...

Március 28. Ar-folyam... BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE... Gabonátőzsde...

Arverések a fővárosban. Hermann M. Lévy 1019 frta bees. ingós. márc. 29. VIII. ker. Kisfaludy...

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE. Március 28. Gabonátőzsde. A készáruvetület ma a duzabó kintálattal...

Értéktőzsde. A tőzsde ma nem költözött mindvégig egységes irányzatot... BÉCSI GABONATŐZSDE. Bécs, márc. 28. (Az Egyetértés tudósítójának távirata)...

Bécs, márc. 28. (Az Egyetértés tudósítójának távirata) A déli tőzsde elején kedvezőbb londoni jelentésekre...

Table with columns: MARCHIUS 28., Ar-folyam, Buda-pesti tőzsde, Kézfőzetés, BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

Kivonat a hiv. lap márc. 27. számából. Arverések a fővárosban. Hermann M. Lévy 1019 frta bees. ingós. márc. 29. VIII. ker. Kisfaludy...

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE. Március 28. Gabonátőzsde. A készáruvetület ma a duzabó kintálattal...

Értéktőzsde. A tőzsde ma nem költözött mindvégig egységes irányzatot... BÉCSI GABONATŐZSDE. Bécs, márc. 28. (Az Egyetértés tudósítójának távirata)...

Bécs, márc. 28. (Az Egyetértés tudósítójának távirata) A déli tőzsde elején kedvezőbb londoni jelentésekre...

Table with columns: MARCHIUS 28., Ar-folyam, Buda-pesti tőzsde, Kézfőzetés, BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

Kivonat a hiv. lap márc. 27. számából. Arverések a fővárosban. Hermann M. Lévy 1019 frta bees. ingós. márc. 29. VIII. ker. Kisfaludy...

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE. Március 28. Gabonátőzsde. A készáruvetület ma a duzabó kintálattal...

Értéktőzsde. A tőzsde ma nem költözött mindvégig egységes irányzatot... BÉCSI GABONATŐZSDE. Bécs, márc. 28. (Az Egyetértés tudósítójának távirata)...

Bécs, márc. 28. (Az Egyetértés tudósítójának távirata) A déli tőzsde elején kedvezőbb londoni jelentésekre...

Table with columns: MARCHIUS 28., Ar-folyam, Buda-pesti tőzsde, Kézfőzetés, BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

Kivonat a hiv. lap márc. 27. számából. Arverések a fővárosban. Hermann M. Lévy 1019 frta bees. ingós. márc. 29. VIII. ker. Kisfaludy...

Vertical sidebar containing various notices, advertisements, and small text blocks, including names like 'Elhaltak', 'Szervezői tizenetek', and 'DEGENEK NÉVSORA'.

KIS HIRDETÉSEK

Ezen hirdetés rovata minden szöveg... telefon 6354.

Minden hirdetésre felvilágosítás... telefon 6354.

Kis hirdetéseket... Burger Vilmosné... Deutsch Julia... Nemesek A... Toldi Lajos... Csinos barna Tata... Hölgyeim!

Eladás... Használt és új pénz-szekrények... Gődöllőn... Sokorórszák... Ajánlok...

Közszabványok... Vétel... Szepességi úrnő... Kisasszony... Jó birtok... Alkalmazást keres...

Gyakorok... Színház... Losoncson... Nemesi birtok... Gyümölcsfák... Kártyajátékok... Amortizációs...

Alkalmazást nyer... Azonnali belépésre... Gyermekmelé... Tanoncz... Gazdasági gyakorok... Független nő...

100-150 hold... Kőnyvitelben... Lakás és bérlet... Első érmelléki szőlő-oltványtelep... Élésovény...

Könyvkiadás... Különféle... PINTÉR GYULA... Készlet-utca 15. szám.

VÉR-... piros fajnaranacs... Kártyajátékok... Amortizációs... Készlet-utca 15. szám.

Közszabványok... Vétel... Szepességi úrnő... Kisasszony... Jó birtok... Alkalmazást keres...

Zillerthali Nasswaldi Inn-negyedi jelmezek... A TIROLI-nál... BÉCS, IX. Währingerstrasse 48.

butorvásárló... SÁRKÁNY és SCHÜTZ... Budapest, Erzsébet-körút 12.

A szatadalmazott FAIRBANKS mérlegek... Budapest, Andrassy-ut 14. Gyár: Váci-ut 156.

Egy millió korona... a „Mercur” bank- és váltóüzlet részv. társ. ná... Budapest, V., Dorottya-utca 12.

Köszövény a vizgyógyintézet... Valódi brünni szövetek... SIEGEL-IMHOF BRÜNNEN.

BUTOR... KARDOS D. Budapest, Deák Ferenc-utca 3. sz., I. em.

Fűrészáru eladás... M. kir. erdőigazgatóság... Budapest, V., Dorottya-utca 12.

BEFOCSKENDEZÉS INJECTION MIDY... olcsó árak mellett SÁRKÁNY és TÁRSA... Budapest, Dohány-utca 4. sz. I. emelet.

Vorzügliche Toilette-Seele... Doering-szappan... Timár Szaniszló művei...

Legyen nyugodt, mert fellátható a legújabb... NERWIN... ERÉNYI BÉLA...

Dr. GARAI ANTAL... Budapest, Belvaros, IV. kerület, Kigyó-utca 1. sz., II. emelet, bejárati lépcsőnél.

Dr. GARAI ANTAL... Budapest, Belvaros, IV. kerület, Kigyó-utca 1. sz., II. emelet, bejárati lépcsőnél.

Párisi gummi cizkék REITHOFFER R. BÉCS, VI. Mariahilferstrasse 109.

Titkos betegségeket... Dr. GARAI ANTAL... Budapest, Belvaros, IV. kerület, Kigyó-utca 1. sz., II. emelet, bejárati lépcsőnél.

Olasz cipőgyár gyára ROVATTI & C. Csak egy ár... Budapest, Kossuth Lajos-utca 4. BUDAPEST.

Mc CORMICK aratógépek... MÜLLER és WEISZ... Budapest, V. ker., Váci-körút 76. szám.

Hogyan kell pályázni a magyar királyi honvéd nevelő- és képzőintézetekbe... Utasítás a pályázók felvételére nézve a m. királyi honvéd nevelő- és képzőintézetekbe.

1898. SZERKE... Spanyolország... A világ rége... Spanyolország... A világ rége... Spanyolország... A világ rége...